No 1914 | 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk. — *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 10 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 9 Augustus.

Zie hier gedurende het lezen van der heeren van Hall memorie van antwoord, het onaannemelijke der verdrukkingswet, thans *politiewet* gedoopt.

Politie op de *godsdienst*: — 't is alles behalve eufoniek.

*Politie*wet te noemen eene wet, die zoo diep ingrijpt op 't inwendige der Kerk als bij art. 1 geschiedt, — eene wet, die daarom in het voorloopig verslag der kommissie van rapporteurs teregt heet eene wet *regelende de betrekking tusschen den Staat en de Kerk*; — 't mag fraai gevonden wezen, doch 't zal niemand misleiden.

»Grooter moeten de voorzorgen zijn, zegt de heer van Hall, in eenen Staat waar veelsoortige Kerkgenootschappen bestaan, dan waar dit het geval niet is." En om dit goed te maken, redeneert hij van eene groote stad, waar onderscheidene populatiën zich vermengen en een aantal vreemdelingen zich dagelijks afwisselt, vergeleken bij een klein dorp.

Op het stuk van boosdoenerij, van fielten en vagebonden, kan dit doorgaan. Met betrekking tot de kerkgenootschappen, — de onbetamelijkheid der vergelijking daargelaten, — is zulks onwaar, getuige Engeland, getuige Noord-Amerika. Waar zijn meer en meer verscheidene kerkgenootschappen dan in 't Vereenigd Koningrijk en in de Vereenigde Staten, en waar bewegen zich die vrijer dan in opgemelde landen, zonder dat rust en orde er 't minst door gestoord worden?

»De Regering is van oordeel dat zij niet in 't inwendig Bestuur der Kerk treedt, doch enkel hare regten op het terrein waar de Staat en het Kerkgenootschap elkander ontmoeten."

Maar van waar ontleent de regering bevoegdheid en magt om dat gemengd gebied, — ondersteld dat er alleen daarvan rede zij, — als albeheerscher geheel eenzijdig en eigendunkelijk te regelen, en aan de vrije werking en handelingen der kerkgenootschappen palen te stellen, die de Grondwet uitsluit? — Op dat terrein, of *in materiâ mixtâ* hebben de kerkgenootschappen hare regten zoowel als de staat.

Neen: de strafwet is niet onveranderbaar. Het uitloopen ter haringvangst vóór St. Jan, kan heden toegelaten, morgen op straf verboden worden. Ja, de strafwet kan preventief wezen, en 't aanleggen van een houtmagazijn naast een smidsoven op straf ontzeggen, om brand te verhoeden. Ook dat weten wij, mijnheer van Hall, zonder feniksen in 't wijsgeerig regt te zijn. Doch daarvan is 't de rede niet. Wat wij beweeren, en wat niemand ontkennen kan, is dat geene strafwet mag worden gemaakt, welke eene vrijheid beperkt of een regt vernietigt door de Grondwet verleend.

Verander, zooveel ge wilt, uwe strafwetten; voer ze tot Drakonische strengheid op; vermeerder ze, dat ze als een stroomnet worden, dat geene mug doorlaat. Ge kunt op die wijze onstaatkundig, doch ge zult niet ongrondwettig handelen, zoolang ge eene vrijheid besnoeit, geen regt ontneemt, in de Grondwet beschreven. Dan, eene wet maken, eene speciale wet *ad hoc*, — ze moge dan al of niet op straf verbinden, — welke de vrije godsdienst-belijdenis, de vrije godsdienstoefening, de vrije vereeniging als genootschap of kerk om de godsdienst te houden, de vrije werking en handelingen der Kerk, buiten de beperking van het gewone algemeene strafregt en de algemeene landswetten, belemmert, daarop inbreuk of ingreep doet, — dat is 't wat wij u betwisten en waartoe wij u magt, regt en bevoegdheid ontzeggen. Het VIde hoofdstuk der Grondwet heeft ons al die vrijheden in duidelijke bewoordingen gewaarborgd; het heeft tevens de palen gesteld, die niet door ons, maar ook niet door u mogen overschreden worden; het heeft, buiten de gewone straf- en staatswetten, alle inmenging, alle bemoeijing, alle kennisneming der wetgevende magt van het gebied der godsdienst- en kerkelijke zaken uitdrukkelijk uitgesloten.

Doch art. 167 der Grondwet laat de openbare godsdienstoefening niet anders toe, dan behoudens de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust. *Atqui* dit vereischt toch de medewerking der wetgevende magt.

Mis, Mijnheer van Hall! Die maatregelen, zóó ze noodig worden, *de Koning* zal ze nemen, bij wien de uitvoerende magt berust: de Koning, wien het waken op gelijke bescherming, op de handhaving van gelijke regten en gelijke aanspraak op openbare bedieningen, op de gehoorzaamheid aan straf- en staatswetten uitsluitend voorbehouden is. En mogt eene repressieve straf worden vereischt, ook de Koning is bij magte die te bepalen, krachtens de wet van 6 Maart 1818.

Zijn echter eene gevangenis van veertien dagen met honderd gulden boete u niet voldoende met opzigt tot die ligte vergrijpen, (want zoodra die iets meer om 't lijf hebben vallen ze onder bereik van den *Code Pénal*, waarbij Napoleon in alles duchtig heeft voorzien): welnu, draag dan aan de wetgevende magt voor, — niet eene wet van *toezigt*, niet eene, zoo het heet, *politie*wet op de kerkgenootschappen, want om die te maken is de wetgevende magt, nog eens, radikaal onbevoegd, — maar een bloot strafartikel op 't feit *van openbare godsdienstoefening, zonder inachtneming der noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust door den Koning voorgeschreven*. Meer dan zoodanig strafartikel aannemen of verwerpen, vermag de wetgevende magt niet.

Ditzelfde zou gelden ten aanzien van art. 170, houdende dat de tusschenkomst der regering niet vereischt wordt bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften, behoudens verantwoordelijkheid voor de wet, zóó die verantwoordelijkheid niet onder de vreeselijkste sanktie in den *Code Pénal* gevonden wordt, volgens welken als godsdienstbedienaar zoo ver zich vergeten had, dat hij een kerkelijk voorschrift afkondigde, waarbij de regering bedild, hare handelingen afgekeurd, ongehoorzaamheid aan de wetten of andere verordeningen van het openbaar gezag uitgelokt, of andere daden van dien aard gepleegd worden, is verbanning en deportatie de minste straf, terwijl oproer of opstand daardoor ontstaan, hem kunnen doen veroordeelen tot den dood! De heer van Hall beweere dan nog dat art. 170 zonder sanktie zij!

Kortom: wanneer de artt. 167 en 170 geene of geene voldoende sanktie hadden, dan zou de wetgevende magt alléén bevoegd wezen, om *twee strafartikelen op dit stuk* bij den *Code Pénal* te voegen, meer niet, en volstrekt niet, om op grond van dit vermeend of bestaand gebrek, eene wet van toezigt of eene policiewet als de nu voorgedragene op de kerkgenootschappen aan te nemen, welke wet zich aanmatigt geheel de stoffe (betrekking tusschen Kerk en Staat) te regelen; den Koning zijne attributien rooft, al de waarborgen van het VIde hoofdstuk der Grondwet omverwerpt, en de Kerk bij en in haar eerste artikel aan ministeriecle willekeur prijs geeft.

En zeg niet, Mijnheer van Hall, dat hierdoor de suprematie van de Kerk boven den Staat gevestigd wordt. Fraaije suprematie, wanneer een pastoor of predikant op den kansel niet eens de onregtmatigste daad van een plaatselijk gemeentebestuur, ja van een veldwachter of boschwachter mispRijzen mag, zonder tienjarige verbanning of eeuwige deportatie te beloopen! Fraaije suprematie, die hem vergunt binnen kerkwanden godsdienst te houden en op enkele plaatsen in zeer bijzondere gevallen een omgang te doen, — den Mechelschen of Heidelbergschen katechismus, aan wie hem wil komen hooren, uit te leggen, en overigens hem een belastingschuldigde laat, onbevoegd om in 's lands vergaderzalen, in openbare burgerlijke besturen te zitten! Fraaije suprematie, die in niets anders gelegen is, dan dat hij met het geestelijk hoofd der Kerk, of met het kerkgenootschap of de gemeente de inwendige inrigting der Kerk, zonder eenig politiek of civiel gevolg, zal vermogen te regelen.

En intusschen moet er eene *politie*wet komen, in strijd met de Grondwet, — gruwelijker nog, — in strijd met het gezond verstand!

De heer van Hall ambitionneert alle illustratien. Thans steekt hij den hertog van *Otrante* naar de kroon.

Reeds toen hij de eerste reis, en wel als minister van *Justitie* optrad, had de politie zijne voorliefde. Men herinnert zich de uitbreiding van het korps maréchaussées, zeer aanbevelenswaardig op zich zelve, dan met bijzondere bedoelingen door hem voorgedragen, doch door de Staten-Generaal afgekeurd, zoodra men vernam, dat de minister den kolonel eene standplaats in zijne *antichambre* bestemd, en twee adjudanten als slippendragers zich te kiezen voor had. Een *Colbert* in de Finantien, lachte hem toch laatstelijk meer de rol eens *Talleyrand's* (natuurlijk *au petit pied*), eens *Castlereag's* aan. Doch, zoo als het liedje luidt:

On en revient toujours,
à ses premiers amours.

Heden wederom wil de geniale man *politie*minister zijn. Om nu echter geen ijverzucht op te wekken bij het staatkundig hoofd, dat hem ter zijde staat en wien de Justitie is toevertrouwd, geven we in overweging een *tiende* ministerieel departement, en wel van *Politie* te scheppen, en het den heer van Hall als zijn schoon ideäal op te dragen. Wij voor ons, het moge der natie alweer wat kosten, hebben er vrede mede; mits slechts 's lands eer in het buitenland door 's mans handigheid niet langer tot speelbal strekke, en door den val der nu voorgedragen wet, zijne politie op alles zich oefene, behalve op godsdienst en kerkelijk terrein.

Naam, faam en glans van Fouché den II misgunnen we hem niet.

De *Grondwet* heeft eene reeks van zeer belangrijke artikelen, geleverd over het nieuwe wetsontwerp. Hij besluit die aldus:

»Wij zijn tot het einde onzer beoordeeling van het nieuwe wetsontwerp genaderd. Ook nu nog achten wij het onaannemelijk. Het is gebleven, wat het was: in zijn beginsel *ongrondwettig*; in zijne bepalingen deels *willekeurig* en deels *belagchelijk*. Bovendien dreigt het de rust des lands, bij de uitvoering, op het spel te zetten. »De zonen van hetzelfde Vaderland" verlangen, ook in hunne dierbaarste regten, *gelijke* bescherming en *gelijke* vrijheid. De Wetgever zal, hopen wij, dit niet vergeten, en, door de bekrachtiging van dat ontwerp, niet op zich laden de verantwoordelijkheid, die eigenlijk, volgens art. 169 der Grondwet, behoort gedragen te worden te worden door de uitvoerende magt, maar waarvoor het ministerie Donker-van-Hall schijnt terug te deinzen."

Wij vinden in de *Grondwet* de volgende berigten:

»Uit *Zutphen* wordt ons berigt, dat in die stad een adres cirkuleert aan Z. M., en reeds bedekt is door vele handteekeningen van »allen Protestantsche onderdanen", waarbij gevraagd wordt herstel van het »*nu meer dan ooit geschokt nationaal gevoel*", door de verklaring van den heer van Hall, omtrent het doel der zending van den heer Lightenvelt."

»Wij ontvangen, uit Noord-Braband, het navolgende schrijven over den indruk, dien het gewijzigde ontwerp van wet tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen, in deze provincie en in Limburg heeft gemaakt, en over den geest, die daar algemeen heerschende is. Het gewijzigd ontwerp van wet »tot Regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen" heeft zoo mogelijk, den ongunstigen en pijnlijken indruk nog verhoogd, die het oorspronkelijk ontwerp in de provincien N. Braband en Limburg op de gemoederen gemaakt had."

»Uit *Colijnsplaat* wordt ons geschreven, dat men ook daar, *maar nadat de gemeente hiertoe van den kansel is aangespoord*, begint te teekenen een adres aan den Koning en aan de Tweede Kamer, ten voordeele van de wet regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen."

»Uit *Meppel* wordt ons het volgende geschreven (7 Aug.) »Heden morgen bij het eindigen der godsdienst-oefening verzocht de diensdoende predikant der Ned. Herv. Gemeente, de manslidmaten, om na de godsdienst weder in het kerkgebouw te komen ten einde van zijnen ambtgenoot en hem een voorstel te hooren, te verweg op het adres in de maand April ll. aan Z. M. den Koning

ingezonden, betrekkelijk de bisschoppelijke hierarchie hier te lande.

»Dit voorstel betrof thans het teekenen van een nieuw adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bevattende het verzoek om het ontwerp van wet, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, thans aan hare overwegingen onderworpen, tot wet te helpen creeeren. Het inzenden van zoodanig adres, was noodzakelijk, volgens het oordeel van den leeraar die het teekenen aanprees, omdat de Roomsch Catholieken alle moeite aanwendden om de aanneming daarvan te verhinderen.

»Het is dadelijk door velen geteekend en zal de onderteekening dezen namiddag en avond worden voortgezet.

»Of zoodanige toespraken de verdraagzaamheid bevorderen en de christelijke liefde opwekken, betwijfelen wij, ofschoon wij overigens weinig waarde aan dergelijke geteekende adressen hechten."

De hoogleeraar G. W. Vreede meent dat de tijd niet rijp is om de verdrukkingswet in beraadslaging te nemen. Hij schrijft daarom in de *Utr. Courant* o. a. het volgende:

»Zal inderdaad op den 12 Augustus, of wel iets later, het ontwerp van wet tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, aan de openbare raadpleging der Staten-Generaal worden onderworpen? is die zaak inderdaad in staat van wijzen gebragt? Wij meenen het te mogen betwijfelen, en zouden in zulk eene overhaasting »den geest van *bedaard onderzoek* aan onzen landaard zoo zeer eigen," en nog onlangs in de Troonrede van 14 Junij jl. geroemd, bij de behandeling van een zoo veelzijdig en moeijelijk vraagstuk, niet herkennen. — De vlugtige *Memorie van Beantwoording* der Regering op het, naar wij dachten, *voorloopig* Verslag der Commissie van Rapporteurs, en de onverwijlde uitsluiting van een nader onderzoek in de afdeelingen, hebben ons, wij kunnen het niet ontveinzen, evenzeer verrast. — Wij hebben steeds geloofd, dat de kalme en grondige overweging van het ontwerp, hetwelk een toestand moest doen geboren worden, die niet het uitvloeisel ware van eene oogenblikkelijke spanning en opgewondenheid, maar van eene naauwgezette en veelomvattende studie der betrekkingen tusschen Staat en Kerk; wij hebben steeds geloofd, ook na de interpellatie van den heer Dommer van Poldersveldt, dat de wisseling van denkbeelden en de schriftelijke mededeelingen van de Regering en Vertegenwoordiging beide lang genoeg zouden aanhouden, dat de minister Lightenvelt, uit Rome teruggekeerd, op zijnen post zoude kunnen zijn, om ter verdediging van het inmiddels aangevuld en gewijzigd ontwerp, op te treden, en met de kordaatheid van den voormaligen Advokaat-Generaal bij den Hoogen Raad, zoodanige ophelderingen te geven, welke, door kracht van taal en overtuiging ondersteund, ten slotte elk gemoedsbezwaar van de R. Katholieke staatsburgers in en buiten de Kamer deden zwijgen. Dit scheen ons toe de beteekenis te zijn der benoeming van dien minister voor de zaken der R. K. Eeredienst; dit alleen gaf, in ons oog, waarde aan zijn lidmaatschap van het nieuwe kabinet, terwijl de behandeling van het ontwerp gedurende zijne afwezigheid voedsel moet geven aan vermoedens en achterklap, even nadeelig voor het gemeen overleg der Regering en vertegenwoordiging, als voor de eer van den onder den schoonen hemel van Italië omzwervenden minister.

»Wij ijveren noch voor de aanneming, noch voor de afstemming van het ontwerp; maar wij wenschen, dat het met volle kennis van zaken, met redenen van wetenschap, die door overreding het geschokt vertrouwen herstellen, langzaam en bezadigd worde getoetst, opdat wij niet door de schielijke afschaffing der wet van Germinal welligt meer verliezen dan winnen. — Onzes inziens behoeft de openbare beraadslaging tot aan de terugkomst of wel tot na de vervanging van den heer Lightenvelt door een ander R. Katholijk Minister, *verdaagd* of opgeschort te worden."

De oude *Amsterdamsche Courant*, vertelt in hare eenvoudigheid het volgende:

»De *Sneeker Courant*, melding makende van het adres, dat volgens de *Grondwet*, het *Handelsblad*, de *Tijd* en andere dagbladen, uit die stad aan den Koning, ter zake der voorgedragen wet op de kerkgenootschappen is opgezonden, verklaart tevens, *dat men in Sneek, voor zoo ver zij tot hiertoe weet, met dit adres geheel onbekend is.* "Het is wel raar," zegt zij, een adres aan de Tweede Kamer verzonden, houdende verzoek tot *aanneming* van bovengemelde voordragt."

De *Sneeker Courant*, en bijgevolg ook de *Amsterdamsche*, is dan wel slecht geïnformeerd.

Toen wij, onder het opgegeven voorbehoud, de *gedenkschriften* van den graaf van der Duyn ter lezing aanbevalen, hebben wij ons verbonden enkele plaatsen daaruit over te nemen, waaruit men, welligt beter nog dan uit eene kunstig opgemaakte karakteristiek, tot den aard van het merkwaardig geschrift zou kunnen besluiten.

Zie hier, bijv. eene kurieuze noot van den baron de Grovestins, waar hij spreekt van het geslacht der van der Duyn's:

»Indien het geslacht VAN DER DUYN, gedurende een vrij lang tijdsverloop, ophield eene rol te vervullen op het staatkundige tooneel; had dit tot oorzaak dat het behoorde tot het kleine getal dier adellijke familiën van de Republiek der Vereenigde Provinciën, welke na de omwenteling van de XVIde eeuw aan de R. K. leer getrouw bleven. Eerst op het einde der XVIIde eeuw omhelsde dit stamhuis de Hervormde Godsdienst. Zonderling tijdstip voorwaar, tot zulk een overgang! nu de godsdienstkoorts door de Hervorming te weeg gebragt, zoo niet uitgedoofd, althans aanmerkelijk bedaard was. Zou men daaruit niet mogen afleiden, dat deze zoo late geloofsverwisseling het gevolg was eener staatkundige berekening? Verdroten over den staat van vergetelheid, waarin zij leefden, verwijderd van de baan der eereposten, beroofd van de voorregten aan eene doorluchtige geboorte verbonden, begreep de familie van den Duyn welligt, dat het eenige middel, om zich te verheffen uit dezen staat van vernedering, waartoe hare godsdienst haar doemde, was aan den Baal van dien tijd, de godsdienst van den Staat in de Vereenigde Provinciën, te offeren; dat hierdoor alleen weder luister kon geschonken worden aan den naam van van der Duyn, door de leden van dit geslacht aan de openbare ambten te doen deelnemen in een Republiek, welke er roem opdroeg, dat zij beschouwd werd als het bolwerk van het Protestantismus."

Omtrent van der Duyn's gedragingen als gouverneur der provincie Zuid-Holland nemen wij hier de verklaring op, »dat van der Duyn, bij deze administratie, veeleer trachtte te verhinderen dan te handelen; dat is, dat hij zich somtijds, alleen door de magt eener bijzondere werkeloosheid, tegen de uitvoering van maatregelen verzette, welke, in zijn oog, onregtvaardig of nadeelig schenen te zijn."

Intusschen verdienen drie hoofdpunten, waaromtrent van der Duyn zich rondborstig en openlijk moest verklaren, in het licht gesteld te worden.

»1°. Het beginsel, dat door de regering aangenomen en voorgestaan werd, met betrekking tot den verlangden invloed der Gouverneurs van de provincien, op de keuze der leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

»Wij zullen hieromtrent de volgende bijzonderheid mededeelen:

»De oneenigheid tusschen den Koning en den Graaf van Hogendorp dagteekende klaarblijkelijk van het jaar 1817, doch had, in waarheid, eene reeds veel vroegere dagteekening. »De oorsprong daarvan vindt men voorteerst in het geheel tegenovergestelde karakter, en in den zeer verschillenden geest van deze beide mannen.

»Onder de bijkomende oorzaken van dezen wederzijdschen afkeer kan men de eenigzins stijve manieren en den weinig innemenden toon van den grooten man rangschikken, aan wien het Vaderland zijne onafhankelijkheid te danken had; eindelijk moet hierbij nog het eenigzins arglistig talent gevoegd worden, waarmede twee geestrijke mannen, doorslepen in het opmerken van sommige kleine bespottelijkheden, zich die eigenaardigheden ten nutte maakten om eenen invloed te vernietigen, dien men echter niet had moeten vreezen te groot te zullen zien worden.

»Tegen het einde van het jaar 1817 benoemd tot gouverneur der provincie Zuid-Holland, zou van der Duyn in den volgenden zomer in de Staten der Provincie voorzitten, die, zoo als men, weet de leden der Tweede Kamer moesten verkiezen. Het driejarig mandaat van den graaf van Hogendorp was afgeloopen en zoo moest, bij deze verkiezingen van 1818, uitspraak gedaan worden of men het al dan niet hernieuwen zou. De nieuwe gouverneur, voorzitter der Staten, ontving te dier gelegenheid eene officieuse mededeeling van den Secretaris van Staat, waarbij hij werd verwittigd, dat de Koning niet alleen bijzonder wenschte, maar zelfs verwachtte, dat de gouverneur al zijnen invloed zou bezigen bij de leden der vergadering, om de herkiezing te verhoeden, van den uitstekenden man, aan wien het land en het Huis van Oranje zoo vele verpligtingen hadden. Bij de ontvangst van dezen half officiëelen brief, was van der Duyn verontwaardigd en diep bedroefd, omdat het eene illusie vernietigde, welke hij zoo gaarne had willen behouden, omtrent het karakter en de zienswijze van den Vorst, aan wien het lot des Vaderlands was toevertrouwd. Het mag overbodig zijn te vermelden, welke partij van der Duyn koos, en dat hij in het doen dier keuze geen oogenblik aarzelde; het bestond namelijk in het niet gehoorzamen, en alle deelname te weigeren aan kuiperijen, welke den gewenschten uitslag nooit konden hebben; daarna om den Koning rondborstig en onmiddelijk van deze weigering kennis te geven, en tevens zijne meening te doen kennen omtrent maatregelen van dien aard, welke hij voor de regering zelve, als zeer gevaarlijk beschouwde.

»2°. Eenige jaren later, had een minister met den heer van der Duyn een gesprek over de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, welke ambtenaren aan de regering verschuldigd zijn, en over de noodzakelijkheid voor deze, om slechts personen in dienst te hebben, welke toonen gewillige werktuigen te zijn voor de rigting, die deze hun wil geven, en die derhalve volkomen instemmen met de zienswijze en den gang van die regering. Het is overbodig hier te melden, dat deze opinie geenszins het gevoelen uitte van den heer van der Duyn, die van oordeel was, dat men het Vaderland dient volgens wetten, en niet naar persoonlijke bevelen van ministers, die slechts met een tijdelijk gezag bekleed zijn; dat zelfs dan, wanneer een ambtenaar meent volgens zijn geweten regeringsmaatregelen te kunnen uitvoeren, hij echter niet gehouden is, die goed te keuren, veel minder te ondersteunen.

»Uit dat oogpunt beschouwde de heer van der Duyn de cirkulaire, van den minister van Justitie, aan zijne ondergeschikten, bij gelegenheid der koninklijke boodschap van 11 December 1829, als onzedelijk, onstaatkundig en tyranniek; omdat de regering met het onbeperkte regt, om de handelingen harer beambten na te gaan, en te oordeelen over de wijze, waarop zij zich van hunne pligten kwijten en de wettige bevelen opvolgen, hen door de besturen gegeven.... dat gouvernement echter het regt niet heeft, noch naar hunne opiniën onderzoek te doen of ten hunnen aanzien eene soort van inquisitie in te stellen, veel minder hen te verpligten tot eene zekere onzedelijke staatkundige geloofsbelijdenis; niets immers is zoo onzedelijk, dan om vaders van huisgezinnen te nopen verklaringen af te leggen, welke dikwijls valsch zijn of vergezeld gaan met een geestelijk voorbehoud; verklaringen welke afgeperst worden door de behoefte om te blijven bestaan, en door de behoefte tot onderhoud van hun gezin.

»3°. Van der Duyn hield zijne afkeuring niet geheim over het gedrag der regering, ten aanzien der zoogenoemde godsdienstige afgescheidenen en over eene soort van vervolging, even dweepziek als deze dweepers zelven. Hij aarzelde niet zijne zienswijze daaromtrent in een half-officieel rapport regtstreeks aan den Koning gerigt, te kennen te geven. Hij drukte in dit stuk zijne bepaalde meening uit, over het gevaar, dat uit dergelijke dragonnades, zoo als in andere provincien plaats vonden, moest voortvloeijen, en verklaarde, dat, tenzij hij meer bepaalde bevelen ontving, hij in de provincie, welke aan zijn bestuur toevertrouwd was, zou voortgaan te handelen zoo als tot dus verre geschied was, namelijk [illegible] men, die, zoo men [illegible] godsdienstige overdrijving waren verblind, maar overigens tot nu toe nog van geen misdrijf beschuldigd werden, waardoor stoornis der openbare orde verwekt was. Onder die afgescheidenen bevonden zich evenwel mannen, die strenge maatregelen noodzakelijk hadden kunnen maken; want zij haakten naar niets meer dan naar eene soort van martelaarschap. Meer bepaalde bevelen ontving van der Duyn niet; hem gewerd zelfs geen antwoord, en hij bleef dus op den gewonen voet doorgaan. De aan zijn beheer toevertrouwde provincie was genoegzaam de eenige, waarin geen openbare, regterlijke of militaire maatregelen noodig waren.

»Deze handelwijze, gevoegd bij de onpartijdigheid, welke hij steeds jegens de Roomsch-Katholijken aan den dag legde, droegen er veel toe bij om hem de populariteit te verschaffen, welke men zeggen kan, dat van der Duyn de zelfvoldoening mogt smaken in de provincie Holland te verwerven."

Verdiend was die populariteit en zoo ook de hulde, die hem, niet slechts bij zijn leven gebragt werd, maar die nog jaren en jaren lang aan zijne nagedachtenis zal gebragt worden. Wel hem, die, bij zijne handelingen als openbaar persoon, nimmer de voorschriften der regtvaardigheid uit het oog verloor! wel den kinderen, die op zulk eenen Vader kunnen bogen! Zij mogen met Léger Noël zeggen:

„Il est bien doux d'avoir un nom béni!"

Wij konstateeren dat de *Nederlander* aan onzen wensch voldaan en het schrijven van den heer L. Veuillot, in antwoord op den brief van den heer Delacouture, in zijne kolommen opgenomen heeft. De *Nederlander* hoopt nu ook, dat de repliek van den heer Delacouture in den *Tijd* opgenomen worde.

Waarom zou de *Tijd* dat doen? De *Tijd* heeft zich niet, gelijk de *Nederlander*, gemengd in de strijdvoering van den heer Delacouture tegen den *Univers*. Stelt de *Nederlander* er belang in zijne lezers op de hoogte te houden van het *debat* tusschen de heeren Delacouture en Veuillot aanhangig, dan behoort hij de repliek van den eersten thans op te nemen, onder de [illegible] echter, van den volgenden dag het uitvoerig wederantwoord van den heer Veuillot, verschenen in den *Univers* van eergisteren, ter kennis te brengen van zijne lezers.

TERHEYDEN, 7 Augustus. Op den 2 dezer werd, heel onverwacht, bij den Wel-Eerwaarden Heer Pastoor dezer plaats, van onzen alom bekenden en beroemden

landgenoot den heer Petrus van Schendel, ten geschenke ontvangen een allerfraaist schilderstuk, bestemd voor de R. K. Kerk, alhier, als een aandenken aan deszelfs geboorteplaats.

Dit uitmuntend schilderstuk is den 5 Augustus in gemelde kerk boven het altaar van den Heiligen Antonius geplaatst en stelt bij fakkel en maanlicht voor, den Heiligen Antonius en Paulus ten jare 342 op het oogenblik waarop Paulus tegen Antonius zegt: de Heer heeft U gezien, want Hij laat een geheel brood brengen in plaats van een half, gelijk Hij gewoon was te doen, toen ik alleen was. Wij kennen ons niet bij magte, dit groot kunstgewrocht, wij gelooven het met dien naam te mogen huldigen, ook slechts oppervlakkig te beoordeelen; de naam alleen van hem uit wiens geest en hand het is voortgekomen zal trouwens ook, meenen wij, voldoende wezen, hetzelve de hoogste achting en waarde toe te kennen.

Het is intusschen met het innigst gevoel van dankbaarheid, dat wij dien man, wiens verheven genie en kunstvernuft zich reeds lang wereldkundig, zoo schitterend doet bewonderen, onzen verschuldigden dank en hulde toebrengen. Moge hij op zijne luisterlijk ingeslagen, reeds met zooveel eer en roem afgelegde loopbaan, van zijn edel genie steeds rijpere vruchten inoogsten, zijn naam zal in zegen leven, zal het verste nageslacht roemrijk tegengalmen en Terheijden zal er op kunnen bogen een man, wiens talent de bewondering der wereld uitlokt, op zijn bodem het eerste levenslicht te hebben zien aanstaren.

Men leest in den *Noord-Brabanter*:

»Wij vernemen met blijdschap den uitslag van het feest van het *Nederlandsch Nationaal Zangers-Verbond* gisteren te Arnhem gevierd, waarbij de prijzen door de volgende Liedertafels behaald zijn:

1ste prijs door *Oefening en Uitspanning* van 's Bosch, en *Eutonia* van Amsterdam.

2de prijs door *Aurora* van Utrecht.

3de prijs door *Oefening en Uitspanning* van 's Bosch.

Reeds ziet men van alle kanten vlaggen wapperen, waardoor de inwoners de blijdschap en de deelneming in de eer door de liedertafel *Oefening en Uitspanning* behaald, te kennen geven.

De Nederlandsche telegraafkantoren zijn langs de Belgische lijnen in verbinding gesteld met de Zwitsersche kantoren te Bühler, Gais en Heiden, met het Saksische kantoor te Altenburg en met de Fransche kantoren te Epinal en Melun. De prijzen voor de enkelvoudige berigten naar de reeds vroeger geopende Fransche plaatsen Cette en Montpellier zijn met 1,20 gl. verhoogd.

Voor een enkelvoudig berigt naar de opgenoemde plaatsen wordt thans aan de Nederlandsche kantoren betaald:

Te Dordrecht, 's Gravenhage en Rotterdam: 7.20 gl. naar Epinal en Melun; 8.40 gl. naar Altenburg; en 10.80 gl. naar Bühler, Cette, Gais, Heiden en Montpellier.

Te Amsterdam, Arnhem en Utrecht: 8.40 gl. naar Epinal en Melun; 9.60 gl. naar Altenburg; en 12.00 gl. naar Bühler, Cette, Gais, Heiden en Montpellier.

'sGRAVENHAGE, 8 Augustus. Volgens opgave aan het Ministerie van Finantien is, aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Julij jl., ontvangen aan suikeraccijns in hoofdsom, opcenten en zegel een bedrag van *f* 62,395.27½.

— 9 Aug. De Tweede Kamer heeft in hare zitting van heden het traktaat met Costa-rica aangenomen. De diskussie over de wet der Kerkgenootschappen is bepaald op Vrijdag ten 11 uur. Een voorstel van den heer Luyben om ze tot Dingsdag aanstaande te verdagen is afgestemd met 33 tegen 26 stemmen.

MIDDELBURG, 5 Augustus. [illegible] berigten dat, zoo wel door den heer Dirk Dronkers met den heer du Bois Nihoul, als door den heer Nihoul van Brussel, de vergunning is gevraagd tot den aanleg van een' spoorweg, niet van Bergen op Zoom naar Rozendaal, doch van Vlissingen naar de Duitsche grenzen, langs Bergen op Zoom, Breda, 's Hertogenbosch en Venlo, terwijl wij vernemen, dat er tusschen voornoemde heeren onderhandelingen zijn aangeknoopt, om gezamelijk die vergunning te verkrijgen. Men verzekert evenwel dat, mogten die onderhandelingen niet tot een gewenscht resultaat leiden, van gouvernementswege aan den eersten ontwerper van dit belangrijk plan de voorkeur zal worden gegeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS 1 Augustus. Bij eene ministerieele aanschrijving zijn de arrondissementsraden die wederom dankadressen aan den Keizer wilden rigten, aangemaand om zich te onthouden van politieke bemoeijingen als niet in hunnen werkkring liggende. »Toen het een groot nationaal belang gold — zegt de aan de departements-prefecten gerigte aanschrijving — toen Frankrijk zijn lot bepalen moest door zijnen wil onder alle vormen en langs alle wegen te doen kennen, toen zou men de wetsbepalingen welke aan de departements- en arrondissementsraden politieke bemoeijingen verbieden, al te ver getrokken hebben, zoo men daarmede de aandrift van geheel een volk had willen stuiten. Maar thans, nu Frankrijk met eigen hand een zoo krachtig staatsgezag gegrondvest hebbende, in vrede en welvaart genot heeft van de instellingen die het zich zelf heeft gegeven: nu de geheele natie weet, dat zij niet langer het bewind van eene kaste of partij, maar den natuurlijken vertegenwoordiger van het volk zelf aan haar hoofd heeft; nu het gouvernement klaarblijkelijk het vertrouwen der natie bezit; nu de jongste rondreize der prefecten als het ware, een zegetogt van het staatsgezag was: nu bestaat er geen enkele reden meer welke aan het gouvernement vrijheid geeft, om de departements- en arrondissementsraden te laten afwijken van de strikte voorschriften der wet, welke hen in het leven geroepen en hun werkkring afgebakend heeft."

Het gerucht dat het Fransche Noordzee-eskader de monstering der Engelsche vloot te Spithead op den 11 dezer zou bijwonen, wordt door den *Constitutionnel* tegensproken. »Te Cherburg is geen eskader gevormd," zegt het blad; »er wordt slechts een enkel schip uitgerust; en hoewel aan het marine-etablissement te Brest ijverig wordt gewerkt, is het Noordzee-eskader nog niet gereed om te kunnen uitloopen."

— Het dekreet waarbij het hooge regt op den invoer van granen door vreemde schepen wordt opgeheven, gaat vergezeld van de volgende toelichting:

»De voor de loopende maand opgemaakte en afgekondigde staat van graanprijzen moet eene aanmerkelijke verlaging ten gevolge hebben van het invoerregt op het buitenlandsche graan, en zal het zelfs, voor een gedeelte der kust en der landgrenzen, tot het minimum van 25 centimes doen dalen. Maar bij de tegenwoordige levendigheid van het handelsverkeer kan onze koopvaardijvloot niet aan alle behoeften des handels voldoen. De verlaging van het invoerregt zou alzoo hare uitwerking gedeeltelijk verliezen, indien de bepalingen tot beperking der buitenlandsche scheepvaart in stand gehouden werden ten aanzien van den invoer van granen."

ENGELAND.

LONDEN, 8 Aug. Het voorstel der regering om de Roomsch-Katholieke stichtingen en fondsen van liefdadigheid nog niet te onderwerpen aan het toezigt en gezag der staatskommissie, welke volgens de nieuwe wet bij alle andere stichtingen van dien aard tegen slecht en ondoelmatig beheer zal waken, is door het Lagerhuis aangenomen, doch vooraf had de regering, ter geruststelling dergenen die vreesden, dat de toegezegde voordragt betrekkelijk de Roomsch-Katholieke stichtingen al te lang of geheel zou uitblijven, de uitzondering tot den tijd van twee jaren beperkt; aldus gewijzigd is het voorstel met eene geringe meerderheid (87 tegen 76 stemmen) aangenomen.

Twee protestantsche zendelingen, afgevaardigd uit Londen, om te Limerick en onderscheidene andere plaatsen van Ierland, aan de Roomsch-Katholieken het Evangelie overeenkomstig hunne meeningen te prediken, zijn door het volk, 't welk geen behoefte aan de nieuwe Evangelieleer gevoelt en zich ten koste van hunne hoogste aardsche en eeuwige belangen niet op zijn Engelsch wil laten evangeliseren, behoorlijk afgewezen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 9 Augustus.

BEVALLEN (5 Aug.): A. C. E. Veth, geb. Buchlers, doode Z. — (6 Aug.): S. W. Ellis, geb. van Meurs, Z. - A. M. A. F. Basting, geb. Walter, Z. — (7 Aug.): M. G. Reyffert, geb. Hendriks, Z. - E. C. Meuring, geb. de Beus, Z. - G. J. Matthijsen, geb. Roland Holst, D. - M. C. Ronva, geb. Stroombergen, D. - J. M. Streur, geb. van den Bergh, D.

OVERLEDEN (3 Aug.): G. Engelenberg, geb. Westerhuijs, 31 j. — (4 Aug.): I. Pottgieter. - M. Groeneweg, geb. Freund. (5 Aug.): W. Rupert, 47 j. - J. H. Waterloo, 64 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 8 Aug. Fransche 3 pCt. 79.75; 4½ pCt. 104.10; Spanje 3 pCt. Binnenl. —; id. 1 pCt. 22¼; Russen 4½ pCt. 100; Met. 5 pCt. —.

LONDEN, 8 Aug. Cons. kont. 98 a —; op tijd 98 a —; Braz. 101 a 102; 1829/39 — a —; 1852 99 a 100; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 105 a 107; Ecuad. 4⅞ a 5⅛; Gren. 21 a 21½; Uitgest. 8½ a 9; Mexiko Nieuwe 26¼ a —; Peru 4½ pc. N. 82 a 84; Uitgest. 57 a 58; Rusl. 1822 5 pc. 116 a 116½; (N.) 4½ pc. 99 a 99½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 43 a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23¼ a —; 3 pc. 46¾ a 47¼; Coup. cert. 6¼ a —; Passive 5⅜ a 5¼; Holl. 2½ pc. 64½ a —; id. 4 pc. 97½ a —; Venez. — a —; Uitg. — a —; Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 8 Aug. Met. 5 pc. 94⅜; Bank-Aktien 1410; Wissel op Londen 10.41; Zilver 9½.

FRANKFORT, 8 Aug. Met. 5 pCt. 86⅝; W. Bank-Aktiën 1560; W. Loten fl. 250, 126; Spanje 1 pCt. 23¼; id. 3 pCt. 43⅝; Badens. Loten —; Wissel op Weenen 110.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	Rente		8 AUG. 4½ u. gebl.	9 AUG. 4 u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.			63¼	63¼	a	63⅛	63¼
Dito Dito	3	»	76⅜	76½	»		
Dito Dito	4	»	95$\frac{7}{16}$	95⅜	»	95¼	95⅜
O. I. Leening 1844	4	»	95⅝		»		
Amortis. Syndic.	3½	»			»		
Handel-Maatschappij	4½	»	126½		»		
Aand. Rijn-Spoorweg.	»	»	103½		»		
Aand. Holl. S. M.					»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank.	2½	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»	»	53⅛	53$\frac{1}{16}$	»	53⅛	
FRANKRIJK, Obligatien	3	»			»		
SPANJE Nieuwe	1	»	23¼	23$\frac{7}{16}$	»	23$\frac{9}{16}$	23½
Dito	3	»	47$\frac{1}{16}$	47¼	»		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	»	43⅜	43½	»	43⅝	
Coup. Bewijzen.			6$\frac{3}{16}$	6½	»	6⅜	6¼
Amortisable Schuld		»	5¼	5$\frac{5}{16}$	»	5⅜	
PORTUGAL te Londen	5	»	42½		»		
Dito Dito	3	»	39⅛	39½	»	39⅝	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	109	108⅞	»	109	
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	108	108	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»	98		»		
Dito	4½	»	99¼	99⅛	»		
Dito bij *Hope*	4	»	93¾		»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	93¼	93⅛	»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»			»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	75$\frac{3}{16}$		»		
Cert. van dito	»	»	73⅛		»		
POLEN, Certifikaten	4	»	86½	86¼	»		
Dito Aand. à fl. 500			161⅛	161⅛	»	161⅛	
Dito met Lot. » 300					»		
AMERIKA, Bank-Actiën							
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50					»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.		82$\frac{13}{16}$	83	»	83⅛	
Dito 1847	2½	»	42¾	42⅝	»	42⅝	
Dito 1851	2½	»	42⅞	42⅞	»		
Dito 1849	5	»	95¼	95⅛	»		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»	»	87¼		»		
Dito	4	»			»		
Letter B	5	»	95¼	95⅛	»		
Aand. met Loting fl. 500					»		
Nieuwe dito » 250					»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.			—		»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	98½	99	»		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 200					»		
PERU			84⅞				
MEXICO Nieuwe	3	»	26¼	25⅞	»	26½	26⅜
VENEZUELA à £ 100	3½	»	37½				
GRENADA à £ 100	2	»	21				
Dito Uitgestelde			9				
ECUADOR à £ 100			4⅞				

Mexiko onbepaalde 26$\frac{3}{16}$, 26; Grieken 5 pCt. 7¼.

Bij de opening schenen de prijzen zoo van Binnenl. als Buitenl. effekten wederom te willen stijgen, doch door winstrealisatie liep de markt eenigzins terug en blijft het alzoo weinig hooger dan gisteren.

Koers van het Geld; Beleening 2½ pCt; Prolongatie 2 pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f*	56⅛	Livorno	2/m.	„	[illegible]
„	zigt	„	56⅜	Napels		„	[illegible]
Bordeaux	2/m.	„	55⅞	Petersburg		„	1,86
„	2/m.	„	56⅛	Weenen	6/w.	„	[illegible]
Madrid	3/m.	„	245	Augsburg		„	86⅛
Cadix	„	„	245	Frankfort		„	99
Seville	„	„	242	Hamburg	2/m.	„	35¼
Bilbao	„	„	243	„	2 zigt	„	35½
Lissabon		„	44	Londen	2/m.	„	11,72½
Porto		„	44½	Stokholm		„	1,80
Genua	2/m.	„	46⅜	Rotterdam			

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE EFFECTEN, BETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDBELEGGINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 27,22½	a —	Pruissische	*f* 34¾	a —
Napelsche	- 25,30	„ —	Spaansche	- 2,46	„ —
Div. in £St.	- 11,75	„ —	Hamb. Russ.	- 36$\frac{1}{16}$	„ —
Eng. Russen	- —,—	„ —	Russ. in Z. R.	- 37¼	„ —
Fransche	- 56¼	„ —	„ Pap. „	- 10$\frac{9}{16}$	„ —
Belgische	- 56¼	„ —	Pools. in Fl.	- 28¼	„ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,80	a 9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	» 5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,80	» 11,90
» Pistolen	» 9,65	» 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,50	» 9,60
Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. [illegible]	1¼	a 1¼ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	a 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,35	» 2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,75	» 1,77
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	a —,—
» 900 » 700	» 104,50	» 105,—

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 9 Augustus.

BESCHRIJVING EN TAXATIE DER KOFFIJ, in Veiling bij de Nederlandsche Handelmaatschappij.

Te ROTTERDAM, 5 September 1853.

216,793 Balen JAVA, liggende aldaar.

Monst.	Balen.		Cents.	
N°. 1.	1853	mooi bruin	36	à 36½
2.	3460	mooi hoog geel Preanger	34	„ 35
3.	7243	graauw geel dito	32½	„ 33
4.	1007	hoog geel Menado enkel BS.	34	„ 34½
5.	1937	knap dito dito dito dito	33½	„ 34
6.	3983	knap blank dito dito dito	32	„ 32½
7.	24605	goed blank vrij grof	29½	„ 30
8.	10716	ordinair blank	29	„ —
9.	3876	mooi blaauw	34	„ 35
10.	1624	dito iets minder	33	„ 33½
11.	1928	verbl. groen Preang. West-Ind. aard	31	„ 31½
12.	702	knap groen West-Ind. aard	31½	„ —
13.	9897	goed groen iets ros	30½	„ —
14.	4747	groen West-Ind. aard enkel wit	30½	„ —
15.	3048	egaal bleek groenachtig spekaard	29½	„ 30
16.	3260	blank groenachtig iets spekaard	29½	„ —
17.	2362	bleek groen Preang. West-Ind. aard	31	„ 31½
18.	14248	bleek groenachtig West-Ind. aard	30	„ —
19.	2915	graauw donk. Preang. Demerary aard	30	„ 30½
20.	1357	graauw bleek groen Preanger W. I.	30	„ 30½
21.	719	graauw Preanger	29½	„ 30
22.	898	graauw beslagen	28½	„ —
23.	3014	bleek groenachtig Demerary aard	30	„ —
24.	16378	groenachtig iets ros	29	„ 29½
25.	48345	ord. bont groenachtig	28½	„ —
26.	9427	blank Havana aard.	28½	„ 29
27.	22777	bleek groenachtig	29	„ —
28.	8598	ord. bont groenachtig	28½	„ —
29.	1254	blank gebroken Demerary aard.	26½	„ 27
—	3582	*diverse sortering*		

(*Vervolg morgen*).

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 9 Aug. Tarwe tot verhoogde prijzen met veel handel ter verzending; verkocht in Entr. : 129 ℔ Rijn 328; 126, 127 ℔ Holst. ƒ 305; 125, 126 ℔ Norder ƒ 290, 300; in cons. : 126 ℔ Holst. ƒ 310; 125 ℔ Gron. ƒ 300. Rogge aan cons. : 120, 123 ℔ Pruiss. ƒ 222, 231.

ROTTERDAM, 8 Aug. Tarwe. Puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1852 ƒ 330, 360; middelsoort ƒ 300, ƒ 315; geringe ƒ 268, 278; Blaauwe ƒ 248, 270; Zomer ƒ 278, 293. — 163, 166/2 ℔ Witbonte Poolsche ƒ 350, 355; 161/2 ℔ N. Bovenlands. Ris ƒ 358, 360; 156, 157/2 ℔ N. Bovenlandsche ƒ 335; 157/2 ℔ Kleefsche ƒ 345; 156/2 ℔ Meursche ƒ 340. — Rogge. Zeeuws. en Vlaams. nieuwe ƒ 219, 234; N. Noordbrabandsche ƒ 216, 222; 146/2 ℔ Odessa ƒ 217; 146/2 ℔ Kaukasus ƒ 220; 143/2 ℔ Kempische ƒ 2.. ; 142/2 ℔ jar. Pruissis. ƒ 225; 144/2 ℔ Oude Zomer ƒ 216; 142, 143/2 ℔ Archangel te Delftshaven ƒ 213, 215, ƒ 214, 215. — Gerst. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche Winter 1853 ƒ 170, 185. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte ƒ 111, 129; Nieuwe dito en dito Voeder ƒ 99, 114. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ ƒ 230, 233, 235; Grove Fransche ƒ 175, 180, 185, 188; Fijne Fransche ƒ 165. — Boonen. Nieuwe Zeeuwsche Paarden ƒ 210, ƒ 218; Nieuwe Duiven ƒ 228, 234; Walchersche Witte ... dito Zeeuwsche dito ƒ 300, 360; Walchersche ... 390, 400; Zeeuws. Bruine ƒ 300, 420. — Erwten. Nieuwe Walchersche Blaauwe ƒ 278, 293; Dito Zeeuwsche ordinaire ƒ 248, 264; dito dito groote ƒ 285, 300, 330; dito Witte ƒ 255, 277; dito dito Graauwe ƒ 315, 360; dito Geldersche dito ƒ 390, 420. — Koolzaad. Zeeuwsch Zakmaat 63 £. Overmaasch dito 62½, 63, 64 £. Flakkeesch dito 62, 63 £. Zeeuwsch Gestort 63½, 64 £. Vlaamsch dito 64 £. Polderzaad 61 tot 63 £. — Kanariezaad van ƒ 8 tot ƒ 8,75. — Bruid Mosterdzaad, nieuw ƒ 15, 16, Geel dito dito ƒ 11, 13 per Mud. — Raapkoeken ƒ 74, 76. Lijnkoeken ƒ 100, 110 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht : Tarwe. 160, 163/2 ℔ N. Hoogl. Kleefsche ƒ 365, 380. — Rogge. 140/2 ℔ Archangel te Schiedam ƒ 209. — Gerst. 129/2 ℔ Koersche te Schiedam ƒ 219, 220 3/m. 130, 131/2 ℔ Lieban ƒ 219, 224 3/m.

ANTWERPEN, 8 Aug. *Koffij*. Verkocht 800 balen St. Domingo en 400 balen Brazil tot goede prijzen. — *Ruwe Suiker*. Verkocht 1500 matt. Manilla. *Geraffineerde Suiker*. 10000 kil. Tittlers R B A.

LONDEN, 7 Aug. *Suiker* ferm. Eene lading zeilende Havana, pr. *Cambier*. N°. 15 à 24 6 d. voor 't vasteland en 3 ladingen Fernambuc.

BORDEAUX, 5 Aug. De 3/6 *Voorloop* blijft à 145 fr. dispon.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN :

TEXEL, 7 Aug. A. Roos, Jenny, Odessa, l. v. Falmouth.
VLIELAND, 8 Aug. L. de Boer, Eduard, New-York.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 9 Augustus in lading naar :

Keulen H. Willemsen, Colln N°. 6.
Mainz G. Reifferts, Mainz N°. 4.
Manheim Ant. Grensheimer, Stad Manheim.
Duisburg J. L. Arens, Mijnheer.
Ludwighaven P. Krol, Rhein.
Dusseldorp & Neus G. Koenen, Niederrhein N°. 10.
Frankf., Coblentz en Manheim C. Weingartner, ...
Urdingen & Ruhort D. Jansen, Vrouw Maria.
Wesel J. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Duisburg Jh. Huverman, Elisabeth.

Rijnhoogte ARNHEM 8 Aug. 2 el 20 duim. KEULEN 7 „ 10 vt. 1½ „

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 8 Aug., in het O. Z. Heeren Logement.

N°. 1. Een Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, BB 26, mitsgaders Stalling en Erf, Kerkstraat, BB 576; ƒ 33900, ƒ 100, Opgehouden.

2. Eenige Perceelen Hooi- en Weiland, Gem. Sloten, aan den Osdorper Weg, groot b. 6.2080; ƒ 2300, ƒ 200, P. Palmboom.

3. Eenige Perceelen Hooi en Wei-, alsmede Rietland, in den Binnen-Polder van de Gemeente Spaarnwoude, groot b. 9.9920; ƒ 3250, Denzelfden.

5. Een Huis en Erve, Lange Niezel, M 389; ƒ 2575, ƒ 25, J. van Dijk.

6. Een dito, naast het voorgaande Perceel, M 388; ƒ 1400, ƒ 50, J. Feije.

7. Een Huis en Erf, Kalverstraat, E 55; ƒ 14900, ƒ 100, Opgehouden.

8. Een dito, Brouwersgracht, TT 353; ƒ 3900, Opgehouden.

9. 2 Huizen en Erven, Gruttersgang, in de Binnen-Visschersstraat, TT 348 en 349; ƒ 500, J. A. van Minden.

10. Een Huis, Weesperstraat bij de Brimengracht; ƒ 1575, P. Subiese.

N°. 10 is niet geveild.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.